

Ontmoetingskerk Enschede
ds. Oane Reitsma

tekst: Lucas 9, 57-62

(eerste lezing: 1 Koningen 19, 19-21)

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

“Laat mij afscheid nemen van mijn vader en mijn moeder,” vraagt Elisa, wanneer Elia hem roept en komt zalven om zijn opvolger te worden als Grote Profeet van de Allerhoogste God. “Voel je vrij!,” zegt Elia, “ik dwing je niet!” God volgen is een vrije keuze en niet een kwestie van: ‘er moet zoveel en er mag zoveel niet’. Sommige mensen denken dat geloof daarom draait, maar dat heeft er *niks* mee te maken. God volgen is een geheel vrije keus. Alleen: als je erdoor aangeraakt bent, als je ermee besmet bent, wil je niet meer anders.

Het is een prachtig beeld: Elisa loopt achter het laatste van de twaalf span ossen: hij houdt het overzicht, hij is de opzichter van al die arbeiders die voor hem lopen. Maar zodra Elia zijn profetenmantel om hem heen gooit, voelt hij zich geroepen zich met deze mantel, met dit profetenbestaan te omkleden. Slachtte de twee ossen, braadde ze op hun eigen juk – een afscheidsmaal, maar rigoureuus. Hij verbrandt alle schepen achter zich.

“Sta mij toe eerst mijn vader te begraven, hem de laatste eer te geven – mijn vader.” “Laat de doden hun doden begraven,” antwoordt Jezus. Een veel ‘harder’ antwoord dan Elia geeft. Bovendien is je vader begraven in het jodendom (van die tijd0 een heilige plicht die boven alle regels van de Torah uitgaat; alles moet ruimte maken voor die taak. Als je een ouder moet begraven – die kans heb je maar één keer – dan wil je dat goed doen en zit je niet te wachten op de opmerking ‘laat de doden hun doden maar begraven.

Maar: hier staat dan ook veel op het spel!

Het leuke is opnieuw de vergelijking tussen dit evangelie (Lucas) en dat van Mattheüs – beide leggen zó sterk hun eigen accenten. Namelijk: deze zelfde uitspraak komt ook daar voor. Als Jezus naar de andere kant van het meer gaat. En dan zegt één van de Schriftgeleerden: Meester, ik zal U volgen waarheen u ook gaat. Bij Lucas krijgt die zin een oneindige diepte, door de plek waar hij valt in het evangelie. Een paar Bijbelverzen eerder is namelijk een cruciale wending in het hele Evangelie. Ineens wordt het menens. Na al het rondgereis, de genezingen en goede woorden staat er dan ineens ⁵¹‘Toen de tijd naderde dat Jezus van de aarde zou worden weggenomen, ging hij vastberaden op weg naar Jeruzalem.’ En de rest van het evangelie (nog 14 hst!) heeft het die richting. Het navolgen van Jezus is ineens niet meer vrijblijvend, maar een zaak van ernst, van dood en leven. Jeruzalem, stad van God en al wat daar gebeurt, wat bij Lucas na de opstanding uitdraait op de Hemelvaart(!, bij Lucas draait het niet alleen uit op de opstanding, verschijningen, maar juist op de Hemelvaart.). De voltooiing van die beweging begint op dit moment al. En kort na het vers waar dat wordt aangekondigd, zegt iemand tegen Hem: ‘ik zal u volgen waarheen U ook gaat’. Maar dan is het niet meer naar de overkant van het meer, maar door de vervolging, het lijden en de dood heen naar een nieuw opgestaan leven nabij God. Een weg die niet rustig is zoals de vossen hebben die zich kunnen terugtrekken in hun holen, maar een weg zoals die van de Mensenzoon die immers *nergens* zijn hoofd te rusten kan leggen.

Of misschien is het simpelweg niet meer dan erkennen dat het leven zo in elkaar steekt. Dat rust en voorspoed en kalmte een norm is die we elkaar aanpraten, maar die in realiteit toch héél anders is. En misschien is geloof dan ook wel simpelweg erkennen dat zo’n levensweg toch een doel en een richting heeft. Een richting naar de toekomst. Want dáár ligt de belofte van het leven en dat motiveert ons om te gáán. En in dat licht is dat wat geweest is dood.

De landelijke kerk staat voor grote vragen. De leegloop van de kerken is al jarenlang enorm. Daar kun je om treuren, bij de pakken neerzitten, of zelfs ontkennen en zeggen dat er best nog veel is. Dat *is* zo. En al die fasen, van ontkenning tot goedpraten, heeft de kerk ook wel gekend de afgelopen 20 jaar. Inmiddels wordt er volop ingezet op het experiment, naast de bestaande gemeentes. Niet omdat ieder experiment zal werken, wel omdat de bestuurders proberen te leven van hoop op de toekomst.

Plaatselijk moeten de kerken hún antwoord vinden. Enschede heeft daar prachtige stappen in gezet – reden dat ik hier ook graag kwam werken (volgende week alweer een jaar geleden!).

En de vraag moeten we ook persoonlijk stellen. Wij als predikanten, andere ambtsdragers en gemeenteleden met betrekking tot ons kerkenwerk. Is dat waar we ons voor inzetten toekomstgericht? Of zijn wij doden (metaforisch) die de doden (ook metafoor!) begraven? [Deze maand had ik een stuk in Kerk & Stad geschreven over de predikanteninzet bij pastoraat. Daar kwam commentaar op (blij mee, want zo blijven wij in gesprek als gemeente!) Het was mij erom te doen de vinger eens scherp te leggen bij de vraag in hoeverre wij ons inzetten voor een kerkvorm die geweest is of ook ruimte maken voor waar toekomst in zit. Zoals je je levenstijd maar één keer hebt en maar één keer kunt invullen, zo heb je als predikant ook je werktijd maar één keer en kun je die ook maar één keer invullen.]

De vraag stellen we aan ons persoonlijk geloofsleven. Mag ik tijd nemen om te rouwen hoe mijn geloof vroeger was? Mag ik dat nog de goede eer bewijzen, de bekende liederen en het vertrouwde gevoel? We zetten het even op scherp vandaag, met Jezus: 'Laat de doden hun doden begraven, maar ga jij op weg om het koninkrijk van God te verkondigen.' 'Wie de hand aan de ploeg slaat en achterom blijft kijken, is niet geschikt voor het koninkrijk van God.' [Dat beeld behoeft even uitleg: als je bij het ploegen niet voor je kijkt, trekt die ploeg zijn eigen voor en loop jij achter de feiten aan.] Je hebt je tijd maar één keer. Je kunt hem verdoen en je kunt je richten op de toekomst. Voorbereiden op wat gaat komen en op die manier je weg in vreugde gaan.

Het verleden blijft altijd deel van je, ervaringen herinneringen. Je bent die je geworden bent. Je draagt je eigen verleden mee. Het verleden blijft gaande. Maar ook de toekomst is al gaande; die ligt niet in het verschiet, maar is er al, als wij die maar inzetten, er maar mee bezig blijven. Anticiperen.

Vandaag vieren wij de Maaltijd van de Heer, niet als een herinnering uit het verleden, toen Jezus daar met zijn leerlingen zat, maar als een herinnering aan de toekomst. Laat de doden hun doden begraven, offer de runderen uit je verleden op het hout van hun eigen juk en besteed je tijd maar één keer: vier de toekomst.

In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

lied 605 *De toekomst is al gaande*

Deze preek is gepubliceerd op <http://pgenschede.nl/preken>

Gelieve deze preek alleen voor persoonlijk gebruik aan te wenden, en niet zonder overleg met de auteur voor verdere publicatie of verkondigingsdoeleinden te gebruiken.